

Bunlar Köprü'ye de Karşı!

Elk.Müh. Macit Mutaf
macit.mutaf@emo.org.tr

Ağırlıklı olarak raylı ulaşımı komünistlik sayan anlayışın yönettiği ülkemizde, 1950'lerden bu yana karayolu ulaşımı ve İstanbul için Boğaz Köprüleri tartışılıyor. Birincisinin 1973, ikincisinin 1988 yılında işletmeye açıldığı köprülerin üçüncüsü tekrar gündemde. Uzun süredir İstanbul'u yöneten RTE ve ekibi, yeni ulaşım (rant) yollarını belirleyerek Türkiye'nin ve ulaşım yollarının kenarlarına yatırım yapanların kalkınmasının önünü açacak kararları açıklamak üzere.

Eylemleri, söylemleri, uygulamaları ile her zaman ülkenin kalkınmasından yana olan TMMOB, birinci ve ikinci köprüye olduğu gibi üçüncü köprü'nün gerekçelerine karşı! Birinci köprü gündeme geldiğinde TMMOB görüş oluşturuyor, kamuoyuna sunuyor, karşı önerileri sıralıyor, çözüm önerileri getiriyor, alternatifler hazırlıyor, uzman olmanın, bilgi birikime sahip olmanın gereğini ortaya koyuyor. Ancak yakınlarına arsa ve iş rantı yaratmak üzere iktidara gelenler, bu görüşlere değer vermedikleri gibi tekellere ve yönetim ile iç içe, rant lobisinin çıkarlarına uygun olarak yayın yapan medyanın etkisi ile "bunlar köprüye karşı" diyerek görüş ve öneriler dikkate alınmıyor. İkinci köprü için de aynı şekilde işleyen süreç şimdi üçüncü köprü için sergilenmek üzere.

Geçmişte yapılanlar ve söylenenlerin unutulmadığını, haklıymışsınız demenin olumsuzlukları ve tekrarları engellemediğini altını çizmek için 1968 yılında TMMOB'nin 15. Genel Kurulu'nun sonuç bildirisinde yer alan konu ile ilgili görüşleri sarı sayfalarından sunuyoruz.

"İstanbul şehir gelişmesi Türkiye'nin kaderini etkileyecek bir önem taşımaktadır. 20 yıllık bir süre içinde İstanbul'da 4-5 milyon insan daha

Boğaz Köprü İnşa halinde-TMMOB 50. Yıl Anı

yerleşecektir. Bu muazzam şehirleşme olayını düzenlemek için yapılan planlamanın çeşitli bilim dallarından uzman kadrolarının iştiraki ile yürütülmesi ve bilimsel kuruluşlar ve meslek odaları ile istişarelerin yapılması gerekir. En büyük şehrimizin, tabiat ve kültür değerlerinin korunmasını, şehrin ekonomik ve sosyal yapısının düzenli bir şekilde gelişmesini sağlamak için, ilk iş olarak, bu plan çalışmasının, meslek kuruluşlarımızın ve bilimsel kurulların tetkik ve tenkidine sunulmasını istiyoruz. Ancak böyle bir tahkikat yapılmadan İstanbul Köprüsü gibi tesisler için alınacak kararların bilimsel mesnetten yoksun kalacağı aşıkardır.

Ülkemizde yalnız şehirleşme nedeni ile 20 yıl içinde 400 milyar TL'lik bir arsa değer artışı olacağı bilimsel olarak hesaplanmıştır. Bu birikmiş emeğin ve kamu hizmetlerinin yarattığı bir değer artışıdır ve bu değer kamuya döndürülmesi zorunludur. Memleketimizde kıt olan, Devlete ve özel kesime ait kaynakların en uygun şekilde kullanılmasının sağlanması temel sorunlarımızdan birisidir. Bu nedenle, çeşitli sektör hizmetleri sırasında ortaya çıkan Toprak-Devlet-Vatandaş ilişkilerinin Anayasanın temel ilkelerine ve Türkiye gerçeklerine uygun olarak düzenlenmesi gerekir".

Kısaca ifade edilen; İstanbul'a bu kadar yatırım yaparsanız cazibe oluşturursunuz ve büyük göç alır. Bunlar yeni sorunlar, yeni yatırımlar demektir ve süreç bu şekilde sürer.

İlk köprü için tartışma başladığında İstanbul'un nüfusu 2 milyondur. Nüfus ve araç artışlarına paralel olarak köprü sayısı arttırılırsa Boğaz'ın üstü köprülerle dolar. Bu da köprüler tuzağı demektir.

İlk köprü için yapılan fizibiliteye göre 1970'de 20 bin araç, 1990'da 70 bin araç geçeceği öngörülmüştü. Ancak 1977'de geçen araç sayısı 80 binin üzerindedir. Araç sayısı %200 artarken yolcu sayısı sadece %4 artıyor.

Karayolu ulaşımına verilen ağırlık ile artan araç sayısı ulaşım sürekli yeni sorunlar katıyor. Ancak yine de özel araçlarla taşınan yolcu sayısı %16'yı geçmiyor. Çözüm insan ulaşımına yatırım yapmak ve iki kıta arasındaki yolculuk talebinin düşürülmesine yönelik planlamaları uygulayabilmek.

Sonuç olarak 40 yıl önce söylediklerimizi tekrarlayalım ancak kentlerimizi yaşanmaz hale getiren, insana değer vermeyen, yakınlarına iş yaratmayı hedefleyen rant odaklı ulaşım politikalarının uygulanmasına izin vermeyelim, geçmişte TMMOB'nin uyarılarının aksini yapanların bedelini ödedik hala ödemekteyiz, yeni bedelleri çocuklarımız ödemesin.